



**Republika Srbija**  
**VRHOVNI SUD SRBIJE**  
**Rev 3084/05**  
**01.03.2006. godina**  
**Beograd**

**U IME NARODA**

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Zvezdane Lutovac, Slobodana Dražića, Nikole Stanojevića i Mihaila Rulića, članova veća, u parnici tužioca AA, čiji je punomoćnik advokat AB, protiv tužene Republike Srbije, koju zastupa Republičko javno pravobranilaštvo – Odeljenje u Leskovcu, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužene izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Leskovcu Gž.br. 1904/05 od 19.08 2005. godine, u sednici veća održanoj dana 01.03.2006. godine, doneo je

**P R E S U D U**

I USVAJA SE revizija tužene i PREINAČUJU presude: Okružnog suda u Leskovcu Gž.br. 1904/05 od 19.08 2005. godine i Opštinskog suda u Vlasotincu P. broj 472/05 od 20.07.2005. godine u stavu II izreke u usvajajućim delovima i u stavu III tačka 1. izreke, tako što se ODBIJAJU kao neosnovani tužbeni zahtevi tužioca AA, kojim je tražio da mu tužena Republika Srbija na ime naknade štete zbog izmakle koristi iz ugovora o izvođenju radova sa investitorima, isplati iznose od: 26.405,00 dinara sa investitorom BB, sa zakonskom zateznom kamatom od 20.12.1995. godine, 280.725,00 dinara sa investitorom VV, sa zakonskom zateznom kamatom od 15.09.1996. godine i 226.702,00 dinara sa investitorom GG, sa zakonskom zateznom kamatom od 15.09.1996. godine, sve do isplate; kao i da mu na ime naknade štete zbog izmakle koristi, isplati očekivane iznose od: 602.333,00 dinara za poslovnu 1997. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom od 1.01.1998. godine, 852.518,00 dinara za poslovnu 1998. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom od 1.01.1999. godine, 1.304.786,00 dinara za poslovnu 1999. godinu sa zakonskom zateznom kamatom od 1.01.2000. godine, 2.783.992,00 dinara za poslovnu 2000. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom od 1.01.2001. godine i 3.871.079,00 dinara za poslovnu 2001. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom od 1.01.2002. godine, sve do konačne isplate i u roku od 15 dana od dana prijema prepisa ove presude.

II UKIDAJU SE presuda Okružnog suda u Leskovcu Gž.br. 1904/05 od 19.08 2005. godine u delu koji se odnosi na novčanu naknadu zbog oduzimanja drenažne mašine i presuda Opštinskog suda u Vlasotincu P. broj 472/05 od 20.07.2005. godine u stavovima I i IV izreke i predmet u tom delu vraća istom sudu na ponovno suđenje.

**O b r a z l o ž e n j e**

Presudom Opštinskog suda u Vlasotincu P. broj 472/05 od 20.07.2005. godine, stavom I izreke, tužena je obavezana da tužiocu na ime materijalne štete zbog neosnovanog oduzimanja drenažne mašine marke "DD", od strane SUP-a Kikinda dana \_\_.1995. godine i propasti iste, isplati iznos od 94.440,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 13.11.1995. godine pa do konačne isplate, u roku od 15 dana od dana prijema presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja. Stavom II tačka 1. izreke delimično je usvojen tužbeni zahtev tužioca pa je tužena obavezana da mu na ime naknade štete po osnovu izmakle koristi o izvođenju radova sa investitorom BB isplati iznos od 26.405,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 20.12.1995. godine pa do konačne isplate, u roku od 15 dana od dana prijema presude; odbivši kao neosnovan višak tužbenog zahteva od dosuđenog do traženog iznosa od 88.000,00 dinara. Tačkom 2, delimično je usvojen tužbeni zahtev tužioca i tužena obavezana da mu na ime naknade štete po osnovu izmakle koristi iz ugovora o izvođenju radova sa investitorom VV isplati iznos od 280.725,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 15.09.1996. godine pa do isplate, u roku od 15 dana od dana prijema presude; odbivši kao neosnovan višak tužbenog zahteva do traženog iznosa od 972.372,00 dinara. Tačkom 3, delimično je usvojen tužbeni zahtev tužioca i tužena obavezana da mu na ime naknade štete po osnovu izmakle koristi iz ugovora sa investitorom GG isplati iznos od 226.702,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 15.09.1996. godine pa do konačne isplate, u roku od 15 dana od dana prijema presude; odbivši kao neosnovan višak tužbenog zahteva od dosuđenog do traženog iznosa od 785.250,00 dinara. Stavom III tačka 1. izreke, delimično je usvojen tužbeni zahtev tužioca i tužena obavezana da mu na ime izmakle koristi po osnovu neosnovanog oduzimanja navedene mašine isplati za: poslovnu 1997. godinu očekivani iznos od 602.333,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 1.01.1998. godine, poslovnu 1998. godinu očekivani iznos od 852.518,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 1.01.1999. godine, očekivani iznos od 1.304.786,00 dinara za poslovnu 1999. godinu sa zakonskom zateznom kamatom od 1.01.2000. godine, očekivani iznos od 2.783.992,00 dinara za poslovnu 2000. godinu sa zakonskom zateznom kamatom od 1.01.2001. godine i očekivani iznos od 3.871.079,00 dinara za poslovnu 2001. godinu sa zakonskom zateznom kamatom od 1.01.2002. godine, sve ovo do konačne isplate i sve u roku od 15 dana od dana prijema presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja. Dok je tačkom 2, odbijen kao neosnovan preostali deo tužbenog zahteva preko dosuđenih iznosa pa do traženih iznosa za: poslovnu 1997. godinu do 2.000.000,00 dinara, poslovnu 1998. godinu do 2.500.000,00 dinara, poslovnu 1999. godinu do 3.000.000,00 dinara, poslovnu 2000. godinu do 3.500.000,00 dinara i poslovnu 2001. godinu do 4.000.000,00 dinara. Stavom IV izreke tužena je obavezana da tužiocu na ime naknade troškova ovog spora isplati iznos od 198.875,00 dinara u roku od 15 dana od dana prijema presude i pod pretnjom prinudnog izvršenja, odbivši ga za višak traženih troškova do 323.750,00 dinara.

Pravosnažnom presudom Okružnog suda u Leskovcu Gž broj 1904/05 od 19.08.2005. godine, odbijene su kao neosnovane žalbe tužioca i tužene i potvrđena presuda Opštinskog suda u Vlasotincu P broj 472/05 od 20.07.2005. godine.

Protiv navedene pravosnažne drugostepene presude, tužena je izjavila blagovremenu i dozvoljenu reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Tužilac je odgovorio na reviziju osporavajući njene razloge i predložio da se revizija odbije.

Ispitujući pravilnost pravosnažne drugostepene presude shodno članu 386. ZPP, Vrhovni sud je našao da je revizija tužene osnovana. S tim što je u delu koji se odnosi na naknadu štete zbog izgubljene koristi osnovana zbog pogrešne primene materijalnog prava, pa ju je Vrhovni sud u tom delu stoga preinačio. Imajući pri tom u vidu da donošenjem drugostepene presude nije učinjena apsolutno bitna povreda odredaba parničnog postupka iz noveliranog člana 354. stav 2. tačka 11. ZPP na koju pazi po službenoj dužnosti, niti pak neka od ukazanih revizijom. Dok je u preostalom delu revizija osnovana zato što je zbog pogrešne primene materijalnog prava činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužiocu je dana 14.11.1995. godine od strane radnika MUP-a Srbije - SUP-a Kikinda, privremeno oduzeta drenažna mašina marke "DD" (inače višenamenska mašina za drenažu zemljišta sa laserskim i kompjuterskim navođenjem) radi utvrđivanja porekla, o čemu mu je izdata potvrda. Povodom toga protiv tužioca nije pokrenut ni krivični, a ni neki drugi postupak. Tužilac je pre tog oduzimanja mašine zaključio tri ugovora o izvođenju radova ovom mašinom, sa: BB dana 14.09.1995. godine, VV dana 15.10.1995. godine i GG od istog datuma, kojima su pored ostalog ugovorili cene vrednosti tih radova, na bazi kojih je sudski veštak ekonomske struke utvrdio svojim nalazom i mišljenjem visinu tužiočeve izgubljene zarade, odnosno izmakle koristi po svakom od navedenih ugovora (umanjenu za poreske obaveze) u visinama od: 26.405,00 dinara, 280.725,00 dinara i 226.702,00 dinara. Na osnovu nalaza i mišljenja sudskog veštaka ekonomske struke utvrđen je i obim izmakle koristi očekivanih tužiočevih prihoda angažovanjem rada navedene mašine u vremenskom intervalu od 1997. zaključno sa 2001. godinom za svaku godinu zasebno, na bazi prosečne zarade istorodnih preduzeća u Leskovcu (takođe uz odbijanje poreskih obaveza) u iznosima od: 602.333,00 dinara za poslovnu 1997. godinu, 852.518,00 dinara za poslovnu 1998. godinu, 1.304.786,00 dinara za poslovnu 1999. godinu, 2.783.992,00 dinara za poslovnu 2000. godinu i 3.871.079,00 dinara za poslovnu 2001. godinu. Kako je predmetna mašina odlukom izvršnog saveta Opštine \_\_\_ od 21.06.1995. godine bila ustupljena Preduzeću "ĐĐ", ona je posle privremenog oduzimanja od tužioca, bila ustupljena ovom preduzeću. Zato je tužilac pokrenuo pred Opštinskim sudom u Kikindi spor u kojem je protiv ovde tužene i navedenog preduzeća ishodovao presudu P broj 124/96 od 8.05.1996. godine, koja je postala pravosnažna i izvršna dana 19.05.1997. godine, za vraćanje u svojinu i državinu predmetne oduzete mašine. Potom je pokrenuo i izvršni postupak za prinudno izvršenje ove sudske odluke pred Opštinskim sudom u Kikindi u predmetu I. broj 79/98, koji je kasnije pripojen spisima Trgovinskog suda u Zrenjaninu I. broj 331/2000. Predmetnu mašinu nije preuzeo, a njena vrednost na dan oduzimanja je po nalazu i mišljenju sudskog veštaka tehničke struke bila 94.440,00 dinara.

Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja, pravilno su nižestepeni sudovi izveli pravni zaključak da je tužilac oduzimanjem navedene drenažne mašine od strane nadležnih organa tužene pretrpeo materijalnu štetu u svojoj imovini shodno članu 155. u vezi člana 189. Zakona o obligacionim odnosima, u vidu izmakle koristi zbog nerealizovanih ugovora čije je ostvarenje sprečeno tim oduzimanjem i izgubljene koristi zbog očekivanih prihoda koji su se mogli osnovano očekivati prema redovnom toku stvari, za utuženi vremenski period; a čije je ostvarenje sprečeno zbog nepravilnog i nezakonitog rada nadležnog organa tužene. Zbog čega je ona shodno članu 172. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima odgovorna za tu štetu koju je njen organ prouzrokovao trećem licu u vršenju svojih funkcija.

Međutim, neprihvatljiv je pravni zaključak nižestepeni sudova o neosnovanosti istaknutog prigovora tužene o zastarelosti tužiočevog potraživanja, zasnovan na primeni člana 377. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, sa argumentacijom da radnje ovlašćeni lica tužene (SUP-a Kikinda) koji su tužiocu dana 14.11.1995. godine oduzeli predmetnu drenažnu mašinu, sadrže sve elemente krivičnog dela zloupotrebe službenog položaja iz člana 242. u vezi stavova 1. i 2. tada važećeg KZ RS, za koje delo je zaprećena kazna zatvora od jedne do 10 godina. Sledom čega su zaključili da od dana kada je krivično delo učinjeno 14.11.1995. godine pa do dana podnošenja tužbe u ovoj pravnoj stvari: dana 30.03.2004. godine, nije prošao taj desetogodišnji rok zastarelosti, kao vreme određeno za zastarelost krivičnog gonjenja za to krivično delo. Iako zaista ne postoji pravosnažna osuđujuća krivična presuda u odnosu na ovlašćena lica tužene. Ovo stoga što se sa pravnog stanovišta Vrhovnog suda citirana odredba člana 377. stav 1. ZOO kojom je regulisana zastarelost potraživanja naknade štete prouzrokovane krivičnim delom, ne može primeniti u konkretnom slučaju jer ovde nije utvrđeno postojanje krivičnog dela. To se utvrđuje pravosnažnom odlukom nadležnog krivičnog suda u postupku koji se pokreće i sprovodi shodno odredbama Zakonika o krivičnom postupku, kako to decidirano sankcionišu članovi 2. i 3. citiranog Zakonika. Zato se u konkretnom slučaju ima primeniti član 376. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima kojim je propisan tzv. objektivni rok zastarelosti potraživanja naknade štete u roku od 5 godina od dana nastanka štete, a koji je evidentno istekao podnošenjem tužbe u ovoj pravnoj stvari dana 30.03.2004. godine, u odnosu na dan oduzimanja predmetne mašine 14.11.1995. godine.

Sledom osnovanosti ovog materijalno-pravnog prigovora tužene o zastarelosti tužiočevog potraživanja naknade materijalne štete zbog izmakle koristi, Vrhovni sud je preinačio nižestepene presude i odbio u tom delu tužbeni zahtev tužioca odlučivši kao u stavu prvom izreke ove presude, primenom člana 395. stav 1. ZPP.

Međutim, pravni zaključak nižestepeni sudova o osnovanosti tužiočevog tužbenog zahteva za isplatom

protivvrednosti oduzete drenažne mašine u visini njene novčane protivvrednosti na dan oduzimanja 14.11.1995. godine po pravnom osnovu neosnovanog obogaćenja iz člana 210. Zakona o obligacionim odnosima, se za sada ne može prihvatiti za ispravnim jer je izostalo utvrđenje činjenica: zašto ovde tužilac kao poverilac nije izvršio pravosnažnu presudu Opštinskog suda u Kikindi P. broj 124/96 od 8.05.1996. godine kojom je ishodovao vraćanje u svojinu i državinu predmetne drenažne mašine, u izvršnom postupku koji je pokrenuo pred Opštinskim sudom Kikinda u predmetu I. broj 79/98, spojenom izvršnom predmetu Trgovinskog suda u Zrenjaninu I. broj 331/2000. Zapravo, kakav je konačni ishod navedenog izvršnog postupka i šta je bilo na kraju sa predmetnom drenažnom mašinom, odnosno gde se ona konačno nalazi i u kakvom je stanju. Zatim, u kakvom je stanju bila u vreme oduzimanja. Sve to je sve po oceni Vrhovnog suda relevantno za procenu pravilnosti materijalnog prava i pravnog osnova tužiočevog potraživanja za isplatom njene protivvrednosti.

Stoga će prvostepeni sud u ponovnom postupku pouzdano utvrditi relevantne činjenice na koje mu je ukazano ovom odlukom i potom adekvatnom primenom materijalnog prava ponovo odlučiti o ovom preostalom tužbenom zahtevu tužioca.

Kako odluka o troškovima spora zavisi od ishoda odluke o glavnoj stvari, to je i ona ukinuta u smislu člana 166. stav 3. ZPP.

Izloženi razlozi su bili oni koji su rukovodili Vrhovni sud na ukidanje nižestepenih presuda i donošenje odluke kao u stavu 2. izreke, shodno članu 395. stav 2. ranije važećeg ZPP, čije se odredbe primenjuju u smislu člana 491. stav 4. ZPP ("Službeni glasnik RS" br. 125/2004 od 22.11.2005. godine, sa primenom od 23.02.2005. godine), u postupku pokrenutom pre početka primene ovog Zakona.

Predsednik veća-sudija

Stojan Jokić, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

dc